

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15589/2023
28.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милица Цолић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3794/22 од 20.09.2022. године, у седници већа одржаној дана 28.03.2024. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против става другог, трећег и четвртог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3794/22 од 20.09.2022. године

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3794/22 од 20.09.2022. године

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 36556/20 од 08.02.2022. године, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед повреде угледа, части, слободе и права личности исплати тужиоцу износ од 777.000,00 динара са законском затезном каматом од 27.08.2020. године као дана пресуђења до исплате (став први изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавеже тужени да му на име накнаде нематеријалне штете исплати преко досуђеног износа од 777.000,00 динара до траженог износа од 1.370.000,00 динара, односно за износ од 593.000,00 динара са законском затезном каматом од 27.08.2020. године као дана пресуђења до исплате, као и због претрпљених душевних болова на име смањене животне активности у износу од 1.000.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као неоснован (став други изреке). Обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 165.175,00 динара у року о 15 дана од дана пријема писаног преписа пресуде (став трећи изреке).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3794/22 од 20.09.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 36556/20 од 08.02.2022. године у делу става првог изреке, којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова, због повреде угледа, части, слободе и права личности исплати износ од 620.000,00 динара (став први изреке). Преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на досуђени износ накнаде нематеријалне штете од 620.000,00 динара исплати законску затезну камату од 08.02.2022. године па до исплате, док је тужбени захтев за исплату законске затезне камате од 27.08.2020. године до 08.02.2022. године као и захтев тужиоца за исплату накнаде нематеријалне штете преко досуђеног износа из става првог изреке, а до износа од 777.000,00 динара досуђених побијаном пресудом, односно за износ од 157.000,00 динара са законском затезном каматом на овај износ почев од 27.08.2020. године до коначне исплате, одбијен као неоснован (став други изреке). Преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 107.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема (став трећи изреке). Обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 9.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде (став четврти изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у целисти, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права .

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20) и нашао да је ревизија тужиоца изјављена против преиначујућег дела пресуде неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиоца је Више јавно тужилаштво у Београду 27.06.2018. године поднело наредбу за спровођење истраге Кти 325/18 због постојања основане сумње да је извршио кривично дело неовлашћена производње и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ у стицају са кривичним делом недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 2. у вези става 1. КЗ, да је решењем судије за претходни поступак Вишег суда у Београду Кпп 228/18 од 27.06.2018. године према окривљеном, овде тужиоцу, на основу одредбе члана 211. став 1. тачка 3) ЗКП одређен притвор који му се рачуна од 25.06.2018. године када је лишен слободе, да је решењем судије за претходни поступак Вишег суда у Београду Кпп 228/18 од 25.07.2018. године, продужен притвор, те да му је по наводима из образложења ових решења притвор одређен и продужен због постојања околности које указују да ће окривљени у кратком периоду поновити кривично дело. Решењем судије за претходни поступак Вишег суда у Београду Кпп 228/18 од 10.08.2018. године према тужиоцу је укинута притвор, те му је

изречена мера забране напуштања стана уз електронски надзор, а решењем судије за претходни поступак Вишег суда у Београду Кпп 228/18 од 08.11.2018. године према тужиоцу је укинута мера забране напуштања стана, а наредбом Вишег јавног тужилаштва Кти 325/18 од 01.06.2019. године обустављена је истрага која се водила против овде тужиоца. Из исказа тужиоца првостепени суд је утврдио да је у притвору био у соби са још седам лица, да су услови били лоши, хигијена лоша, и да није било прозора, да су га остали заробљеници провоцирали, да су га након што је изашао из притвора сви посматрали као криминалца, жена је хтела да га остави, а иначе се породила док је он био у кућном притвору, да је дете које се родило имало здравствених проблема и операцију, а он није могао да помогне, да се осећао немоћно, да му у време када је био у кућном притвору није било одобрено да изађе у шетњу, када је изашао из притвора изгубио је посао, а будући да је дрога због које је кривично гоњен нађена у подруму зграде у којој живи њега је полиција водила по целом крају и то су комшије виделе, тако да су сви мислили да је криминалац.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применио материјално право и то одредбе члана 584. тачка 1, члана 588. став 1. и члана 589. став 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 са изменама и допунама), као и члана 200. Закона о облигационим односима, налазећи да је тужилац у притвору провео 47 дана и 89 дана под мером забране напуштања стана уз електронски надзор, да је наредбом Вишег јавног тужилаштва Кти 325/18 од 01.06.2019. године обустављена истрага која се водила против овде тужиоца, да у поступку није утврђено постојање околности из члана 574. став 2. ЗКП (недозвољене радње тужиоца којима би допринео или проузроковао лишењу слободе), те да су испуњени услови за досуђивање накнаде нематеријалне штете услед неоснованог лишења слободе у износу од 777.000,00 динара.

Другостепени суд је оценио да првостепени суд није правилно применио материјално право одмеравајући висину новчане накнаде за ове видове нематеријалне штете, да би се иста могла сматрати правичном као сатисфакција за тужиоца, имајући у виду време проведено у притвору, те чињеницу да је тужилац већи део времена провео у кућном притвору, односно у условима који су далеко лакши од затворске атмосфере, па му припада правична новчана накнада у износу од 620.000,00 динара, узимајући у обзир све околности конкретног случаја.

На утврђено чињенично стање, правилно је примењено материјално право, при одлучивању о захтеву тужиоца.

Наиме, правилан је закључак нижестепених судова да тужилац, на основу члана 200. став 1. ЗОО, има право на накнаду штете за душевне болове које је трпео у периоду од 136 дана, у ком је неосновано био лишен слободе, одређивањем притвора због покретања кривичног поступка против њега (47 дана), а потом изрицања мере забране напуштања стана уз електронски надзор која је трајала 89 дана, која је окончана обустављањем истраге, и да основ и пасивна легитимација тужене да тужиоцу накнади ову штету, произлазе из члана 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку. Приликом одлучивања о висини новчане накнаде, другостепени суд је водио рачуна о свим околностима конкретног случаја, а нарочито о циљу

накнаде штете којом се оштећеном пружа задовољење за душевне болове због повреде части и угледа због неоснованог лишења слободе.

Врховни суд налази да нису основани наводи ревизије тужиоца којима се указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о висини правичне накнаде.

Накнада нематеријалне штете, као облик отклањања штетних последица, састоји се у исплати суме новца као сатисфакције за претрпљену нематеријалну штету, с обзиром на то да реституција по природи ствари није могућа, да би се код оштећеног успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће. При том, она не сме бити циљ, већ мора бити средство за ублажавање претрпљене нематеријалне штете, и не сме погодovati тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом (подстицање лукративних мотива или комерцијализација личних добара). Утврђено чињенично стање оправдава досуђивање правичне новчане накнаде за тражени вид нематеријалне штете, применом члана 200. ЗОО. Оценом свих штетних последица проистеклих из неоснованог лишења слободе тужиоца, као и свих околности конкретног случаја (став 1. овог члана), које су од утицаја на одмеравање висине правичне накнаде, и то: године старости тужиоца у моменту притварања (1975. годиште), природу и тежину кривичних дела која су му стављена на терет, време проведено у притвору (47 дана) и још 89 дана забране напуштања стана, последице лишења слободе по његово породично стање, ранији живот тужиоца и услове боравка у притвору. Врховни суд налази да је правилно другостепени суд проценио да правична накнада нематеријалне штете износи 620.000,00 динара, применом члана 200. Закона о облигационим односима. По оцени Врховног суда неосновано се у ревизији наводи да је апелациони суд прениско одмерио накнаду за овај вид штете, па нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима поступка, донета на основу члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одредбом члана 410. Закона парничном поступку прописано је да ће неблаговремену, непотпуну или недозвољену ревизију одбацити решењем првостепени суд без одржавања рочишта. Ревизија је недозвољена ако је: ревизију изјавило лице које није овлашћено за подношење ревизије, ревизија изјављена преко пуномоћника адвоката изузев када је странка адвокат, ревизију изјавило лице које је повукло ревизију, лице које је изјавило ревизију нема правни интерес за подношење ревизије и ако је ревизија изјављена против пресуде против које по закону не може да се поднесе (члан 403. став 1. и 3.), осим из члана 404. овог Закона.

Како је у конкретном случају ревизију поднео тужилац и против дела другостепене пресуде којим је потврђен део првостепене пресуде којом је усвојен део тужбеног захтева (став први изреке другостепене пресуде), и како је тужилац у том делу успео у спору, то он правноснажну пресуду не може побијати овим правним

леком, због недостатка правног интереса, па су испуњени услови за одбачај ревизије у том делу на основу члана 410.став 2. тачка 4. Закона парничном поступку.

Из свега изнетог, одлучено је као у ставу другом изреке на основу члана 413. ЗПП.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**